

Л. Г. Кльоба,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,
Національний університет "Львівська політехніка"

БАНКІВСЬКА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

L. Kloba,
Ph.D., Assistant Professor, Associate Professor of Finance, National University "Lviv Polytechnic"

BANKING INVESTMENT ACTIVITY IN THE SECURITIES MARKET

Інвестиції є необхідною умовою розвитку ринкової економіки. Саме інвестиції створюють виробничий потенціал на базі найновіших досягнень науки і техніки, визначають конкурентні позиції суб'єктів господарювання країн на внутрішньому і зовнішньому ринках. На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки актуальними є питання, що пов'язані із активізацією банківської інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів.

Основними інвестиційними цілями банків України на ринку цінних паперів у сучасних умовах є забезпечення доходності фінансових вкладень при мінімізації ризику, пошук високодоходних корпоративних цінних паперів з метою отримання контролю над окремими підприємствами, збільшення обсягів торговельних операцій з надійними фондовими цінностями. В цій статті досліджуються питання, що пов'язані з банківською інвестиційною діяльністю на ринку цінних паперів.

Investment is a prerequisite for the development of a market economy. This investment creates the production potential based on the latest science and technology, determine the competitive position of business entities in the domestic and foreign markets. At the present stage of development of the national economy are relevant issues related to the activation of bank investment activity in the securities market.

The main objectives of the investment banks of Ukraine on the stock market under current conditions is to ensure the profitability of investments while minimizing risk, high yield search for corporate securities in order to obtain control of individual enterprises, increasing the volume of trade with reliable stock values This article examines issues related investment bank with activities in the securities market.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, банківські інвестиції, цінні папери, операції з цінними паперами, ринок цінних паперів, фінансові інструменти, інвестиційний портфель, портфель цінних паперів, інвестиційні цілі.

Key words: investment activities, investment banking, securities, securities transactions, securities market, financial instruments, investment portfolio, securities portfolio, investment purposes.

ВСТУП

Банківські інвестиції — це вкладення коштів у рухоме й нерухоме майно, інтелектуальні цінності та цінні папери, що здійснюються комерційними банками як інституційними інвесторами, з метою одержання прибутку.

Особливістю банківської інвестиційної діяльності є те, що вона має одночасно відповідати вимогам Закону України "Про інвестиційну діяльність", який регламентує здійснення інвестиційної діяльності в цілому на території України всіх суб'єктів господарювання, а також вимогам закону "Про банки і банківську діяльність", інших законодавчих та нормативних актів, що регулюють банківську діяльність.

Для забезпечення підвищення ефективності банківської інвестиційної діяльності, на наш погляд, необхідно сконцентрувати увагу на операціях з цінними паперами, що дозволить активізувати внутрішні резерви банку, сприятиме ефективному залученню зовнішніх ресурсів та допоможе оптимізувати структуру інвестиційного портфеля банку.

У сучасних умовах для нашої країни важливе значення має пошук шляхів залучення інвестицій в розвиток всіх галузей економіки. Активізація операцій з цінними паперами сприятиме подальшому розвитку банківської інвестиційної діяльності і зростанню вітчизняної економіки.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета статті полягає у розгляді питань, які стосуються банківської інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів, а також у необхідності привернення уваги науковців та практиків до необхідності поглиблення теоретичного обґрунтування і розробки практичних рекомендацій з зазначеної тематики.

Об'єктом дослідження є банківська діяльність в Україні.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та прикладні засади банківської інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів у сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки.

АНАЛІЗ

ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний внесок у розвиток теорії управління банківською діяльністю зробили Т.А. Васильєва [1], О.В. Васюренко [2], О.Д. Вовчак [3], Б.А. Луців [6], Т.В. Майорова [7], А.М. Мороз [4], А.А. Пересада [8], Л.О. Примостка [9], С.К. Реверчук [10] та інші. Однак окремі аспекти цієї проблеми з'ясовано не повністю, в тому числі більш детального дослідження потребують питання пов'язані з банківською інвестиційною діяльністю на ринку цінних паперів. Це і зумовило вибір та підтверджує актуальність теми статті.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Банківська інвестиційна діяльність — це діяльність, зосереджена на активному залученні інвестиційних ресурсів та ефективному вкладенні банком реальних та фінансових інвестицій, а також сприянні підприємствам у залученні інвестицій, з метою отримання прибутку та максимального задоволення потреб клієнтів у ресурсах, необхідних для реалізації інвестиційних проектів [5].

Головними формами участі банків в інвестиційних процесах є: вкладення власних коштів у інвестиційні проекти; інвестування мобілізованих коштів у цінні папери; обслуговування коштів клієнтів, які призначені для інвестування; вкладення залучених коштів у розвиток економіки. Управління банківськими інвестиціями означає: встановлення оптимальної часової та просторової структури та обсягів банківських інвестицій; підвищення ефективності банківської інвестиційної діяльності з метою зменшення витрат і отримання високих результатів; розробка нових банківських інвестиційних продуктів, які користуються попитом і можуть забезпечити банку максимальний прибуток; підбір висококваліфікованого персоналу для банківської інвестиційної діяльності, а також його ефективне використання.

Банківська інвестиційна діяльність може здійснюватися у різних формах та видах, які відповідно до конкретних цільових завдань обліку, аналізу, моніторингу, планування, стимулювання, контролю тощо, класифікується за різними якісними та кількісними ознаками.

Інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів забезпечує збільшення прибутковості банківських операцій, підвищення ліквідності банків та захист їхніх фінансових ресурсів від інфляційного знецінення.

Ринок цінних паперів — складова частина фінансово-економічної системи, яка забезпечує вільний обіг коштів у формі цінних паперів, сприяє обігу та раціональному розміщенню фінансових ресурсів, створює умови для конкуренції та обмеження монополізму [1; 6].

Ринок цінних паперів — це особлива сфера ринкових відносин, де завдяки продажу цінних паперів здійснюється мобілізація фінансових ресурсів для задоволення інвестиційних потреб суб'єктів економічної діяльності. Ринок цінних паперів ще називають фондовим ринком. Це пов'язано з тим, що цінні папери за своєю економічною суттю є відображенням певних фондів — матеріальних або грошових [3; 4].

Практика функціонування вітчизняного ринку цінних паперів свідчить про недостатню активність банківських установ як інвесторів цього ринку, незначні обсяги їхніх вкладень у фондовий ринок. Така позиція банків, з одного боку, гальмує розвиток вітчизняного ринку цінних паперів, а з іншого — обмежує доходи від операцій з цінними паперами [7; 8].

Головними проблемами розвитку банківської інвестиційної діяльності є: низька частка цінних паперів у загальних активах банку; загрозливий рівень інвестиційних ризиків; низький рівень капіталізації банків і ринку цінних паперів; розбалансованість активів і пасивів за строками й за валютою; наявність територіальної диспропорційності у розвитку банківського інвестування; недостатня увага розробці та впровадженню нових банківських інвестиційних продуктів.

Банківські інвестиції — це вкладення коштів у рухоме й нерухоме майно, інтелектуальні цінності та цінні папери, що здійснюються комерційними універсальними та спеціалізованими банками як інституційними інвесторами з метою одержання прибутку та поширення корпоративного впливу [10].

О.В. Васюренко, розглядаючи зміст банківських інвестицій, поділяє їх на три групи: інвестиції у сферу економічних проектів (промисловість, транспорт, будівництво, сільське господарство тощо); інвестиції у цінні папери; інвестиції у передові технології та у виробничу й нематеріальну сфери (мистецтво, навчання та ін.) [2].

У свою чергу, автори підручника "Банківські операції" за редакцією професора А. М. Мороза виділяють дві групи банківських інвестицій: інвестиції у цінні папери та прямі банківські інвестиції, які можна класифікувати як інвестиції у власну діяльність та інвестиції в інші види діяльності [4].

Л.О. Примостка наголошує на тому, що "в Україні формується змішана модель організації фондового ринку, на якому комерційним банкам дозволяється займатися як інвестиційною, так і торговельною (професійною) діяльністю" [9]. На її думку, в Україні одним із важливих питань інвестиційного менеджменту є "вибір оптимального з погляду поставленої мети підходу до управління інвестиційним горизонтом банківського портфелю цінних паперів". У подальшому своєму дослідженні Л.О. Примостка під банківськими інвестиціями розуміє "фінансову форму інвестування, тобто вкладення в довгострокові цінні папери, паї, частки, статутні фонди" [9].

Дуже часто в економічній літературі банківський інвестиційний портфель ототожнюють з портфелем цінних паперів.

Інвестиційний портфель — це сукупність грошових вкладень банку на відносно тривалій період часу в цінні папери, статутні фонди інших підприємств, нерухомість та інші об'єкти інвестування, ринкова вартість яких здатна приносити власнику дохід (рис. 1).

Інвестиційний портфель банку охоплює як фінансові, так і реальні інвестиції, а портфель цінних паперів є його складовою частиною.

Звідси випливає, що портфель фінансових інвестицій — це сукупність цінних паперів, які є інструментом для досягнення інвестиційної мети інвестора.

Вкладення коштів у цінні папери за значимістю і розмірами займають друге місце серед активних операцій банку після кредитування. У міжнародній банківській діяльності на придбання цінних паперів банки спрямовують від 20 до 30% всіх грошових ресурсів. В Україні банківські вкладення в цінні папери у сукупних активах незначні. На відміну від реального інвестування банківські інвестиції в цінні папери забезпечують диверсифікацію банківських вкладень, знижують ризики, стабілізують доходи банку.

Фінансова інвестиційна діяльність банку регулюється чинним законодавством України і нормативними вимогами НБУ, за якими пряма чи опосередкована участь банку в капіталі будь-якого підприємства чи установи

не повинна перевищувати 15% капіталу банку, а сукупні інвестиції банку мають бути не більшими 60%. Дане обмеження впливає на інвестиційні можливості банку. За таких умов інвестиційна потужність банку є недостатньою для реалізації великих проектів.

До фінансових інструментів, якими оперують сьогодні банки на ринку цінних паперів, на нашу думку, належать: облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), облігації місцевих позик, облігації підприємств, акції, ощадні сертифікати, іпотечні цінні папери, операції РЕПО тощо.

Одним із найбільш поширених інструментів банківського інвестування є ОВДП. Крім ОВДП, комерційні банки вводять до своїх портфелів такі фінансові інструменти, як депозитні (ощадні) сертифікати НБУ, які засвідчують розміщення в НБУ коштів банку та його право на одержання внесеної суми і процентів після закінчення встановленого строку.

У банківському інвестиційному портфелі цінних паперів значну частку можуть мати вкладення в корпоративні цінні папери. В країнах з розвинутою ринковою економікою ринок корпоративних цінних паперів є провідним і визначальним сегментом фондового ринку, тому що через купівлю-продаж цінних паперів відбувається пряме інвестування в економіку. В Україні цей сегмент ринку знаходиться в зародковому стані. Тому акції багатьох підприємств є нецікавими і досить ризикованими для інвесторів. Попит на них зі сторони банків незначний, тим більше що більша частина банківського капіталу знаходиться на значно безпечнішому ринку державних цінних паперів і міжбанківського кредиту. Із загальної суми емісії цінних паперів в Україні понад 90% становлять акції. Оскільки котирування акцій здебільшого не відповідає реальному фінансовому стану емітента, банки не можуть здійснювати вкладення, скуповувати їх для проведення спекулятивних операцій чи одержання контролю над підприємством-емітентом.

На нашу думку, для розвитку українського ринку цінних корпоративних паперів необхідно активізувати такий важливий сегмент, як ринок корпоративних облігацій. У розвинутих країнах у структурі випущених цінних корпоративних паперів облігації становлять 15—65%. Облігація порівняно з акцією має певні переваги, а саме: фіксований дохід, чітко встановлений строк об'їгу, дохід виплачується в першу чергу. Отже, вона є більш цікавою і надійним фінансовим інструментом для інвестора, а ніж акція.

Банки пропонують різноманітні схеми роботи з корпоративними паперами. Самий простий і достатньо вигідний спосіб — це купівля акцій підприємства з метою використання їх в якості застави при отриманні кредиту. Банківський кредит під заставу цінних паперів дає можливість підприємству поповнити оборотні засоби, покращити в цілому свій фінансовий стан.

Одним із інструментів, який банки використовують для оптимізації свого інвестиційного портфеля, є операції РЕПО. Це операції, які складаються з двох частин — купівлі і продажу цінних паперів. Банк купує цінні папери підприємства (держави) і зобов'язується у визначений строк за задалегідь обумовленою ціною їх продати назад підприємству. Підприємство бере кредит під заставу цінних паперів, а банк має можливість управляти пакетом акцій чи облігацій, отримуючи додатковий прибуток. Після закінчення строку договору підприємство гасить кредит, а банк повертає йому цінні папери. В Україні операції РЕПО здійснюються тільки

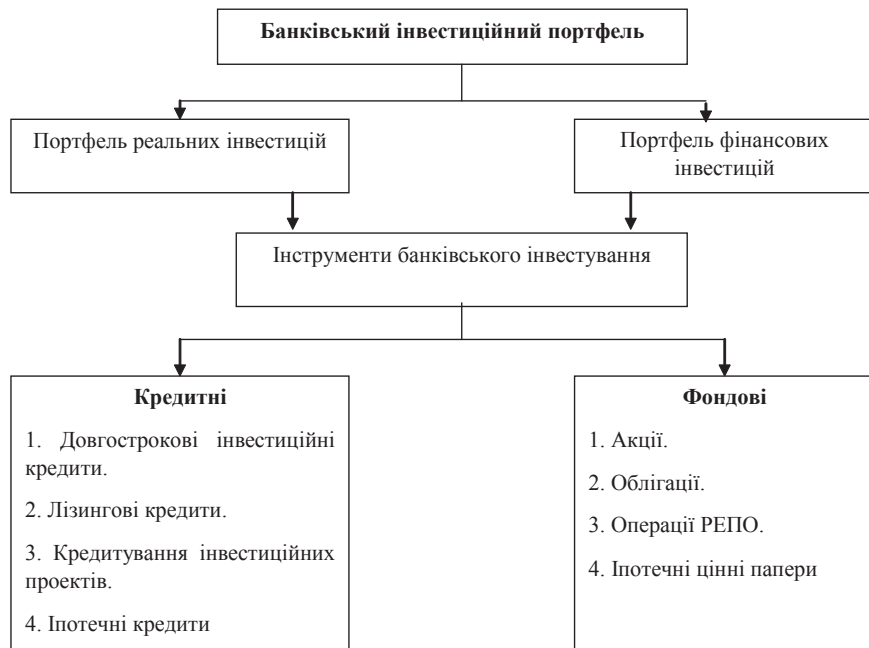

Рис. 1. Банківський інвестиційний портфель та його головні компоненти

з облігаціями, оскільки вони на відміну від інших цінних паперів є достатньо надійним інструментом застави. Учасниками цих операцій є обмежене коло емітентів (приблизно 20) зі стійким фінансовим становищем. З розвитком ринку цінних паперів вітчизняний ринок корпоративних облігацій буде зростати.

У вітчизняній економічній літературі переважно виділяють не стратегічні і портфельні, а прямі і портфельні [7; 8]. Якщо звернутися до зарубіжного досвіду, то у світовій практиці інвестиції поділяються на прямі і непрямі за характером участі в інвестуванні. Прямі інвестиції передбачає, що вкладення капіталу здійснює безпосередньо інвестор, який повинен мати певні знання і досвід. Коли вкладення капіталу здійснюється інвестором за участю фінансових посередників, то така інвестиція називається непрямою. Непрямі інвестиції в цінні папери називаються портфельними [10].

Банки все активніше вдаються до операцій інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів. Об'єктом дій банків на ринку цінних паперів є цінні папери та грошові засоби.

Усі банківські операції з цінними паперами можна поділити на три основні групи:

- емісійні — пасивні операції, які здійснюються через випуск цінних паперів власного боргу;
- клієнтські — посередницькі операції з цінними паперами, які здійснюються банками від імені, за рахунок та на користь клієнтів;
- інвестиційні — активні операції із вкладення власних та залучених фінансових ресурсів у фондові активи шляхом придбання відповідних цінних паперів на фондовому ринку від свого імені.

Зазначимо, що об'єктом нашого дослідження є банківські операції з цінними паперами третьої групи — інвестиційні операції. Банк здійснює ці операції з метою одержання прибутків від діяльності з цінними паперами, а також для забезпечення участі у статутному капіталі інших підприємств і контролю над їх власністю.

Зазвичай, найчастіше банківські інвестиційні операції на фондовому ринку є двох видів:

- виконання угод купівлі-продажу цінних паперів від свого імені та за свій рахунок шляхом виставлення власних цін купівлі-продажу із зобов'язанням їх купівлі та (або) продажу за заявленими цінами;
- купівля цінних паперів з метою утримання їх у своєму розпорядженні строком більше ніж 1 рік.

Виходячи з вищесказаного, в інвестиційному портфелі цінних паперів банку можна виділити:

- цінні папери банків на інвестиції;
- цінні папери банків на продаж (за правилами біржової спекулятивної гри);
- цінні папери для вкладів в асоційовані компанії (пайова участь);
- цінні папери для вкладень у дочірні компанії.

Однак для всіх видів цінних паперів головними напрямками інвестиційної діяльності комерційних банків є: очікуваний дохід від інвестування; ризик проведення інвестиційних операцій.

Інвестиції банків у цінні папери (боргові або пайові) можна поділити (залежно від того, хто їх емітував в обіг) на п'ять видів:

- інвестиції у цінні папери центральних органів державного управління;
- інвестиції у цінні папери місцевих органів державного управління;
- інвестиції у цінні папери, випущені банками;
- інвестиції у цінні папери, випущені фінансовими небанківськими
- установами;
- інвестиції у боргові цінні папери, випущені нефінансовими підприємствами.

Важливою для нашого дослідження є класифікація банківських інвестицій в цінні папери з нефіксованим прибутком:

- цінні папери з нефіксованим прибутком, які випущені банком;
- цінні папери з нефіксованим прибутком, які випущені фінансовими (небанківськими) установами;
- інші цінні папери з нефіксованим прибутком;
- власні акції банку, викуплені в акціонерів.

Банки можуть здійснювати інвестиційну діяльність на ринку цінних паперів за рахунок власних і залучених коштів; на первинному і вторинному ринках. Наприклад, купівля ОВДП на аукціонах з розміщення облігацій, які проводить НБУ, це — первинний ринок; а перепродаж облігацій — вторинний ринок.

Ще однією формою банківської інвестиційної діяльності є участь у біржовій і позабіржовій торгівлі.

Біржова торгівля здійснюється на підставі значної кількості конкретних правил і процедур, тобто є організованою системою торгів.

Позабіржовий ринок цінних паперів у більшості країн передбачає більш ліберальні правила і процедури укладання та виконання угод купівлі-продажу цінних паперів. Важливою системою позабіржового ринку є система комп'ютерної торгівлі. Наприклад, в Україні — це позабіржова фондова торговельна система.

Все вищесказане має відношення до фондових банківських інвестицій, тобто придбання банками цінних паперів на фондовій біржі.

Далі ми розглянемо другий вид — прямі банківські інвестиції. Прямі банківські інвестиції передбачають внесення коштів або майна в статутний фонд юридичної особи і придбання таким чином корпоративних прав, які емітовані цією особою.

Банківська інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів є альтернативною по відношенню до кредитування [10].

Кредитні та інвестиційні "цінно-паперові" операції банку мають спільну рису — це операції з активами. Водночас кредитна та інвестиційна "цінно-паперова" діяльність банків мають суттєві відмінності, і зокрема:

1. При інвестуванні у цінні папери банки виступають ініціаторами процесу, а при кредитуванні ініціатором укладання угод виступають позичальники.

2. Кредитування фізичних і юридичних осіб має конкретно-особливий характер, інвестування у цінні папери — знеособлений характер.

3. Кредитування — основний вид діяльності банків, інвестування у цінні папери — доповнюваний вид діяльності та додаткове джерело доходів.

4. Інвестування у цінні папери забезпечує ліквідність балансу банку, а кредитування забезпечує доходи банку.

5. Кредитування фізичних та юридичних осіб і інвестування у цінні папери на первинному та вторинному ринках відрізняються засадничими принципами їх проведення.

В управлінні інвестиційною діяльністю банку на ринку цінних паперів важливим завданням є визначення і постановка цілей інвестування. Кредитні інститути, якими є банки, акумулюють тимчасово вільні грошові кошти суб'єктів господарювання, населення ікладають їх в цінні папери або видають кредити. Метою інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів є отримання доходу (прибутку), який можна отримати лише в тому випадку, якщо дохідність інвестицій перевищує вартість залучених ресурсів [5].

Основними інвестиційними цілями банків України на ринку цінних паперів у сучасних умовах є забезпечення дохідності фінансових вкладень при мінімізації ризику, пошук високодохідних корпоративних цінних паперів з метою отримання контролю над окремими підприємствами, збільшення обсягів торговельних операцій з надійними фондовими цінностями.

Процес формування та розвитку ринку цінних паперів в Україні сприяє активізації діяльності комерційних банків як інвесторів цього ринку. Діяльність на ринку цінних паперів забезпечує банкам розширення активних операцій, надходження додаткових доходів, що в кінцевому підсумку сприяє поліпшенню фінансового стану банківських установ

А.М. Мороз та М.Ф. Пуховкіна виділяють п'ять цілей банківських інвестицій у цінні папери [4]:

- розширення дохідної бази за рахунок зростання вартості цінних паперів, одержання прибутку у форму процентів, дивідендів, дисконту, курсової різниці від продажу цінних паперів;

- підтримання ліквідності банку шляхом створення вторинних резервів у формі високоліквідних цінних паперів (інструментів грошового ринку), які у разі необхідності легко можна реалізувати або використати як заставу при позичанні коштів;

- забезпечення диверсифікації банківських операцій з метою мінімізації банківських ризиків і стабілізації доходів;

- формування контрольного пакету цінних паперів і участь в управлінні діяльністю об'єкта інвестування;

- розширення клієнтської бази, забезпечення присутності банку на найбільш динамічніших ринках.

В економічній літературі розглядають два підходи щодо визначення цілей: одно-цільовий — характеризується визначенням однієї основної цілі — отримання прибутку і багатоцільовий підхід, який передбачає наявність системи цілей (забезпечення достатньої ліквідності портфеля, мінімізація інвестиційних ризиків, забезпечення високих темпів зростання капіталу, збільшення доходу, участь в управлінні, контроль над підприємством-емітентом). Деякі цілі є пріоритетними, тому важливо встановити ці пріоритети. Інвестиційні цілі діяльності банку не повинні суперечити одна одній. Наприклад, бажання отримати високі доходи, зазвичай, супроводжується високим рівнем ризику, забезпечення достатньої ліквідності обмежує наявність у портфелі довгострокових інвестицій, зростання капіталу певною мірою досягається за рахунок зниження рівня поточної дохідності. Усвідомлюючи альтернативність цілей, кожен інвестор повинен сам визначити пріоритети на кожному етапі інвестування, а саме: встановити прийнятні значення мінімальних темпів зростання капіталу, мінімальний рівень дохідності, верхній рівень інвести-

ційного ризику, мінімальну частку високоліквідних фінансових активів.

За метою здійснення інвестиційної діяльності можна виділити стратегічні і портфельні інвестиції. Ціль стратегічних інвестицій — забезпечити пряме і безпосереднє управління об'єктами інвестицій. Стратегічні інвестори, здійснюючи інвестиції в цінні папери, намагаються отримати власність, заволодіти контрольним пакетом акцій корпорації і розраховують отримати дохід від використання цієї власності, який, безумовно, буде перевищувати дохід від простого володіння акціями. Якщо інвестор має за мету лише приріст суми вкладеного капіталу, або одержання поточного доходу, то він здійснює портфельні інвестиції [7].

А.А. Пересада та інші за цілями інвестування у портфелі цінних паперів виділяють дохідний та спеціальний портфель. Дохідний портфель формують задля отримання доходу від цінних паперів чи у вигляді приросту курсової вартості, а спеціальний портфель формується інвестором згідно з його специфічними цілями. Специфічний портфель приносить інвестору доходи, але не безпосередньо від цінних паперів, які входять до даного портфеля [7; 8].

Правильно сформульовані та ефективно систематизовані інвестиційні цілі банку на ринку цінних паперів є основою для розробки інвестиційної стратегії і запорукою успішного функціонування і розвитку банку в майбутньому.

ВИСНОВКИ

Банківська інвестиційна діяльність — це діяльність, зосереджена на активному залученні інвестиційних ресурсів та ефективному вкладенні банком реальних та фінансових інвестицій, а також сприянні підприємствам у залученні інвестицій, з метою отримання прибутку та максимального задоволення потреб клієнтів у ресурсах, необхідних для реалізації інвестиційних проектів.

Головними формами участі банків в інвестиційних процесах є: вкладення власних коштів у інвестиційні проекти; інвестування мобілізованих коштів у цінні папери; обслуговування коштів клієнтів, які призначені для інвестування; вкладення залучених коштів у розвиток економіки.

Для забезпечення підвищення ефективності банківської інвестиційної діяльності, на наш погляд, необхідно сконцентрувати увагу на операціях з цінними паперами, що дозволять активізувати внутрішні резерви банку, сприятиме ефективному залученню зовнішніх ресурсів та допоможе оптимізувати структуру інвестиційного портфеля банку.

Основними інвестиційними цілями банків України на ринку цінних паперів у сучасних умовах є забезпечення дохідності фінансових вкладень при мінімізації ризику, пошук високодохідних корпоративних цінних паперів з метою отримання контролю над окремими підприємствами, збільшення обсягів торговельних операцій з надійними фондовими цінностями.

Процес формування та розвитку ринку цінних паперів в Україні сприяє активізації діяльності комерційних банків як інвесторів цього ринку. Діяльність на ринку цінних паперів забезпечує банкам розширення активних операцій, надходження додаткових доходів, що в кінцевому підсумку сприяє поліпшенню фінансового стану банківських установ.

Перспективи подальших наукових досліджень зазначеної вище теми, на нашу думку, полягають у розробці пропозицій стосовно вирішення банківськими установами України наступних завдань: збільшення частки цінних паперів у загальних активах банку; зниження рівня інвестиційних ризиків; створення інвестиційних банків; підвищення рівня капіталізації банків і ринку цінних паперів; ліквідації територіальної диспропорційності у розвитку банківського інвестування; активі-

зації розробки та впровадження нових банківських інвестиційних продуктів та послуг, у тому числі нових операцій з цінними паперами.

Література:

1. Васильєва Т.А., Леонов С.В., Макарюк О.В. Інвестиційний ринок України: проблеми та перспективи розвитку / Т. Васильєва, С. Леонов, О. Макарюк // Економічний простір: збірник наукових праць. — № 28/1. — Дніпропетровськ: ПДАБА, 2009. — С. 77—85.
2. Васюренко О.В. Банківські операції: навч. посіб. / О.В. Васюренко. — 6-те вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2008. — 318 с.
3. Вовчак О.Д. Інвестування: навч. посіб. / О.Д. Вовчак; реком. Мін-вом освіти і науки України. — Львів: Новий Світ-2008. — 544 с.
4. Банківські операції: підручник / А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна, [та ін.]; за ред. А.М. Мороза. — 3-є вид., перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2008. — 608 с.
5. Кльоба Л.Г. Вдосконалення управління банківською інвестиційною діяльністю в Україні / Л. Кльоба // Вісник НБУ. — 2011. — № 5. — С. 51—53.
6. Луців Б.А. Інвестиційна політика банків: навч. посіб. / Б. Луців, А. Тимків. — Терноп. нац. екон. ун-т. — Т.: ТНЕУ, 2010. — 266 с.
7. Майорова Т.В. Інвестиційний процес і фінансово-кредитні важелі його активізації в Україні: монографія / Т.В. Майорова. — К.: КНЕУ, 2013. — 332 с.
8. Пересада А.А. Управління банківськими інвестиціями: монографія / А.А. Пересада, Т.В. Майорова. — К.: КНЕУ, 2005. — 338 с.
9. Примостка Л.О. Аналіз банківської діяльності: теорія і практика: дис... д-ра екон. наук: 08.06.04 / Київський національний економічний ун-т. — К., 2002. — 481 с.
10. Реверчук С.К., Кльоба Л.Г., Паласевич М.Б. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю: наукова монографія / За ред. д. е. н., проф. С.К. Реверчука. — Львів: Триада плюс, 2007. — 352 с.

References:

1. Vasyl'ieva, T.A. Lieonov, S.V. and Makariuk, O.V. (2009), "Investment market of Ukraine: problems and prospects of development", *Ekonomichnyj prostir: zbirnyk naukovykh prats'*, vol. 28/1, pp. 77—85.
2. Vasiurenko, O.V. (2008), *Bankivs'ki operatsii [Banking operations]*, Znannia, Kyiv, Ukraine.
3. Vovchak, O.D. (2008), *Investuvannia [Investing]*, Novyj Svit, Lviv, Ukraine.
4. Moroz, A.M. Savluk, M.I. and Pukhovkina, M.F. (2008), *Bankivs'ki operatsii [Banking operations]*, KNEU, Kyiv, Ukraine.
5. Kl'oba, L.H. (2011), "Improvement management of banking investment activity in Ukraine", *Visnyk NBU*, vol. 5, pp. 51—53.
6. Lutsiv, B.L. and Tymkiv, A. (2010), *Investytsijna polityka bankiv [Investment policy of banks]*, TNEU, Ternopil, Ukraine.
7. Majorova, T.V. (2013), *Investytsijnyj protses i finansovo-kredytni vazheli joho aktyvizatsii v Ukraini [The investment process and financial and credit leverage its activation in Ukraine]*, KNEU, Kyiv, Ukraine.
8. Peresada, A.A. and Majorova, T.V. (2005), *Upravlinnia bankivs'kymy investytsiiamy [Management of bank investments]*, KNEU, Kyiv, Ukraine.
9. Prymostka, L.O. (2002), "Banking Analysis: Theory and Practice", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, KNEU, Kyiv, Ukraine.
10. Reverchuk, S.K. Kl'oba, L.H. and Palasevych, M.B. (2007), *Upravlinnia i rehuliuвання bankivs'koju investytsijnoju diial'nistiu [Management and regulation of banking investment activity]*, Triada plus, L'viv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 27.05.2016 р.